



## Informasjonsskriv om VKM

### Hva er VKM?

*Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) utfører uavhengige risikovurderinger for Mattilsynet på hele tilsynets ansvarsområde og miljørisikovurderinger av genmodifiserte organismer for Direktoratet for naturforvaltning. Risikovurderingene er grunnlag for Mattilsynets forvaltning og prioriteringer. En risikovurdering i VKM er en gjennomgang, sammenstilling og vurdering av tilgjengelig vitenskapelig dokumentasjon.*

### Hvem er VKM?

VKM er en faglig uavhengig komité på matområdet oppnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet. Komiteen består pr mai 2009 av 87 eksperter, og er organisert i en hovedkomité og ni faggrupper som samlet representerer bred vitenskapelig kompetanse innenfor VKMs virksomhet. Komiteen er organisert over noenlunde samme lest som EUs mattrygghetsorgan EFSA (European Food Safety Authority), men i mindre format. Medlemmene deltar i kraft av egen vitenskapelig kompetanse, ikke som representanter for den institusjon de arbeider ved. Medlemmene oppnevnes for 3 år av gangen, og gjenoppnevning kan finne sted.

### Bedømmelseskomiteé ved oppnevning av VKM

Alle søknader om deltakelse i VKM blir vurdert av en bedømmelseskomiteé bestående av norske og andre skandinaviske eksperter. Ekspertene i bedømmelseskomiteen dekker alle fagområdene i VKM, og innehar lang og bred erfaring på området. Beslutning om kandidatens egnethet blir tatt av bedømmelseskomiteen i plenum. Bedømmelseskomiteen vurderer medlemmene i VKM etter følgende kriterier i prioritert rekkefølge:

- Dokumentert relevant, vitenskapelig ekspertise og erfaring av nyere dato
- Kompetanse når det gjelder risikovurderinger innen vitenskapskomiteens problemstillinger
- Erfaring i å gi vitenskapelige råd nasjonalt og/eller internasjonalt
- Erfaring fra tverrfaglig samarbeid
- Erfaring fra å lede/organisere vitenskapelig arbeid, komiteer, arbeidsgrupper eller lignende

## **Prinsippene for risikovurderinger i VKM**

I praksis innebærer en risikovurdering i VKM en gjennomgang, sammenstilling og vurdering av tilgjengelig vitenskapelig dokumentasjon. Vitenskapelige funn og data kommer fra fagfelleverderte vitenskapelige artikler og publiserte dokumenter, herunder risikovurderinger fra nasjonale eller internasjonale organer og fra nasjonal og internasjonal kartlegging og overvåking.

Risikovurderinger i VKM følger gjeldende internasjonale prinsipper og metodikk på de respektive områdene som de forskjellige faggruppene har ansvar for. Grunnlaget for vurderingene utarbeides ved hjelp av *ad hoc*-grupper eller ved arbeidsgrupper nedsatt av faggruppene. Oppgaver som dekker flere fagfelt gjøres i *ad hoc*-grupper med medlemmer fra flere faggrupper samt eksterne eksperter ved behov. Alle risikovurderinger behandles og godkjennes i faggruppene med ansvar for det aktuelle fagområdet, og oppgaver som dekker flere fagfelt blir i tillegg ofte behandlet og godkjent i Hovedkomiteen. VKMs sammensetning og arbeidsmåte innebærer at selv om ikke risikovurderingene fra VKM er eksternt fagfelleverderte i forbindelse med publisering, blir de grundig vurdert av mange vitenskapelige eksperter med ulik forskningserfaring før de ferdigstilles.

Alle risikovurderingene til VKM publiseres elektronisk på VKMs nettside ([www.vkm.no](http://www.vkm.no)) som uttalelser fra den ansvarlige faggruppen, eventuelt Hovedkomiteen. Alle risikovurderingene tildeles elektronisk ISBN-nummer for at de skal være søkbare.

Når grunnlaget for vurderingen er utarbeidet av en *ad hoc*-gruppe føres *ad hoc*-gruppemedlemmene opp som forfattere av VKM-vurderingen, med *ad hoc*-gruppelederen som førsteforfatter, og de andre medlemmene i *ad hoc*-gruppen som medforfattere i alfabetisk rekkefølge. Alfabetisk rekkefølge fravikes dersom forholdene tilsier det. I vanlige risikovurderinger fra faggruppene lages det i de fleste tilfellene ikke forfatterlister, og det er faggruppen som står som avsender av arbeidet. Dette gjøres for å synliggjøre at produktet er hele faggruppens, og at arbeidet anses som et samarbeid mellom alle medlemmene i faggruppen. Der enkelte medlemmer har utmerket seg med å gjøre mye av arbeidet nevnes disse med navn under eget punkt (takk til/acknowledgement).

## **VKMs formål - betydning for medlemmene og samfunnet**

Komiteens formål er å utarbeide uavhengige, vitenskapelige risikovurderinger av forhold med direkte eller indirekte betydning for helsemessig trygg mat langs hele matkjeden. VKM utfører også risikovurderinger på områdene dyrehelse, dyrevelferd, plantehelse, samt kosmetikk og kroppspfleieprodukter og miljørisikovurderinger av genmodifiserte organismer. Medlemmenes arbeid i VKM er et viktig samfunnsbidrag ved at det danner grunnlag for Mattilsynets og Direktoratet for naturforvaltnings arbeid med å sikre helsemessig trygg mat, friske planter, fisk og dyr, forsvarlig fiske- og dyrevelferd og miljøvennlig produksjon.

VKMs medlemmer erfarer at arbeidet i VKM i stor grad øker deres realkompetanse, så vel innenfor deres forskningsfelt som innenfor området risikovurdering. Det medvirker også til å etablere viktige tverrfaglige relasjoner som er verdifulle i deres daglige forskningsarbeid.

VKM har et godt etablert samarbeid internasjonalt, og særlig med EFSA. Flere medlemmer i VKM skaffer seg internasjonale kontakter og nettverk ved å delta i faggrupper og arbeidsgrupper i EFSA eller ved å delta på kollokvier og seminarer innen sine faglige spesialområder. VKMs arbeid har opparbeidet en høy vitenskapelig status i EFSA.

For å kunne opprettholde den høye kvaliteten og omdømme av VKMs risikovurderinger, er VKM avhengig av å beholde erfarne medlemmer og samtidig rekruttere nye vitenskapelige kvalifiserte eksperter med rett kompetanse.

Vedlegg:      Kort om risikovurdering på VKMs ulike fagområder  
                  VKMs vedtekter